

# Kommuneplan for Flatanger Kommune

## Budsjett/årsplan 2018

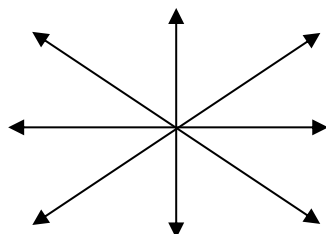
Rådmannens utkast av 20.11.2017 justert i h.h.t. kommunestyrets vedtak den 14.12.2017 i sakene PS 61/17 og 63/17

*Retningslinjer*

*Visjon / mål*

*Arealplan*

*Økonomiplan*



*Temaplan*

*Budsjett /  
Årsplan*

*Regnskap*

*Årsrapport*

# Innhold

|  | side      |
|--|-----------|
| <b>1. Økonomisk utvikling</b>  | <b>3</b>  |
| <b>2. Budsjettforutsetninger</b>   | <b>6</b>  |
| <b>3. Satsningsområder 2018</b>  | <b>8</b>  |
| <b>4. Investeringsbudsjettet</b>   | <b>11</b> |
| <b>5. Driftsbudsjettet</b>   | <b>12</b> |
| <b>6. Nærmere beskrivelse av hvert hovedansvar inndelt i fagansvar</b>   | <b>16</b> |
| <b>6.1. Hovedansvar 0, sentrale styringsorg.</b>                         | <b>16</b> |
| <b>6.2. Hovedansvar 1, fellesutgifter, stab, støtte</b>                  | <b>17</b> |
| <b>6.3. Hovedansvar 2, oppvekst og kultur</b>                            | <b>19</b> |
| <b>6.4. Hovedansvar 3, helsevern, sosiale tjenester, pleie og omsorg</b> | <b>23</b> |
| <b>6.5. Hovedansvar 4, næring, miljø, teknisk</b>                        | <b>26</b> |
| <b>6.6. Hovedansvar 5, kirkelige formål</b>                              | <b>29</b> |
| <b>6.7. Hovedansvar 8, Skatter, rammetilskudd m.v.</b>                   | <b>30</b> |
| <b>6.8. Hovedansvar 9, Renter, avdrag og anvendelse</b>                  | <b>31</b> |
| <b>6.9. Totalt regnskapsresultat</b>                                     | <b>31</b> |

## Vedlegg:

**Budsjettskjema 1A-drift**

**Budsjettskjema 1B – Drift (Fagansvarsnivå)**

**Budsjettskjema 2A - investering**

**Budsjettskjema 2B - investering**

## 1. Økonomisk utvikling.

Flatanger kommune har på tross av flere år med realnedgang i frie inntekter klart å tilpasse drift i forhold til inntekter. Bakgrunnen for dette er at det gjennomføres et kontinuerlig arbeid, der alle ledd i kommunens tjenesteproduksjon gjennomgås med sikte på optimal ressursutnyttelse, samt at det i det store og hele utøves god budsjettdisiplin. Dessuten har staten v/skjønnsmidler i en overgangsperiode delvis kompensert for deler av realnedgangen gjennom tildeling av ekstra midler. Dette var formalisert gjennom en forpliktende plan mellom Fylkesmann og kommune. Forpliktende plan ble avvirket i slutten av 2014.

Konsekvensene er imidlertid at samme oppgaveportefølje, som dessuten er økende i og med staten overfører flere ansvarsområder og oppgaver til kommunene, må utføres av stadig færre hender og med mer optimal ressursbruk.

Realnedgangen i kommunens frie inntekter vedvarer imidlertid. Dette skyldes flere forhold, og kan på makronivå forklares med følgende forhold:

- Nedgang i folketall og endring i alderssammensetning i befolkningen. Størst effekt på inntektsnedgangen i Flatanger har den vedvarende nedgangen av unge innbyggere i aldersgruppen 0 – 15 år.
- Gradvis dreining i inntektssystemet for kommunene som favoriserer vekstkommuner til fordel for andre, selv om nytt inntektssystem som ble lagt til grunn for 2017 isolert sett favoriserte kommuner som ut fra geografisk beliggenhet ble definert som «ufrivillige små».
- Inntektsgarantiordningen i inntektssystemet til kommunene skal sikre at ikke endringene blir for store fra ett år til et annet. Tidligere skjerming gjennom denne ordning ble redusert til ca kr. 0,- i 2018. Dette forklarer det vesentligste av realnedgangen fra 2017 til 2018.

Med bakgrunn i dette, samt at kommunen står foran store investeringer, må kommunen fortsatt ha sterk fokus på økonomisk omstilling, med tilhørende omstilling i tjenesteproduksjonen. Dette må gjennomføres samtidig med at en sikrer kvalitet i tjenesteproduksjonen i h.h.t. lovkrav.

Total virkning for 2018, med en forventet samlet lønns- og prisvekst på 2,6%, gjør at total real inntektsnedgang i kommunens frie inntekter fra 2017 (budsjett) til 2018 vil bli på ca kr. 2,05 mill i 2018 - kroner. Mens Flatanger har en nominell vekst på 0,8% i de frie inntekter fra 2017 til 2018, er gjennomsnittlig vekst i Nord-Trøndelagskommunene 2,1%

Beløp i 1000-kroner:

|             | 2017<br>(oppgavekorrigert) | 2018   | Endring % |
|-------------|----------------------------|--------|-----------|
| Frie midler | 79.292                     | 79.865 | +0,8      |

Hovedårsaken til at vi på nytt opplever realnedgang i kommunens frie inntekter er:

Mindre innbyggervekst enn landsgjennomsnittet, nedgang med 7 innbyggere pr. 1.7. i alderen 0 – 15 år fra 2016 til 2017.

Ikke nominell vekst i distriktstilskudd.

Kompensasjon mot en for omfattende inntektsnedgang, INGAR. Reduksjon på kr. 1,156 mill.

Nedgang i utmålt skjønn fra staten.

(Mindre netto privatskoletrekk enn i 2017 på kr. 811.000 virker i positiv retning. Nettotrekket ligger på kr. 2,072 mill i 2018)

Med utgangspunkt i vedtatt økonomiplan for 2016 -2019, har administrasjonen arbeidet med og fremmet forslag på tiltak som samlet skal redusere kommunens driftskostnader netto med ca. kr. 1.200.000,- fra 2017 til 2018. I tillegg er det innlagt en inntektsøkning på ca kr.1 mill i økt eiendomsskatt gjennom at skattesatsen øker fra 4 til 5 promille.

I de siste år er det gjennomført en rekke tiltak, både for å redusere kostnader og øke kommunens inntekter:

- Nedleggelse av barnehage på Vik
- Sammenslåing av klassetrinn i grunnskole/ reduksjon av rammetimer
- Generell innsparing i driftskostnader i alle ledd
- Reduksjon/omorganisering dagtilbud
- Reduksjoner i administrative ledd. Gjennomført driftstilpasningsprosjekt.
- Politiske møter er i stor grad flyttet til kveldstid
- Evaluering av politisk organisering
- Forlenget avdragstid på kommunens langsiktige lånegjeld
- Større økning av kommunale gebyrer enn forventet lønns- og prisstigning.
- Revidert kommuneplanens samfunnsdel som har befolkningsutvikling som hovedutfordring.
- Kontinuerlig IA-arbeid/gradvis reduksjon av sykefravær.
- Reduksjon i bemanning SFO/grunnskole
- Innføring av eiendomsskatt for hele kommunen fra og med 2012.
- Nye oppgaver tilført kommunen gjennomføres i stor grad innenfor eksisterende ressurser. Dette betyr at arbeids- og ansvarsfeltet for mange ansatte er blitt utvidet, uten at nye ressurser er blitt tilført.
- Omorganisering av tjenester i flere ledd.
- Ikke kompensert for prisvekst på kjøp av varer og tjenester der vi selv styrer nivået
- Administrasjonen er tilført mange nye oppgaver uten at det er foretatt stillingsutvidelser.
- Omorganiseringer innen vaktmester- og renholdskorpset, stillingsreduksjoner
- Siden 2009 er antall stillingshjemler i kommunal virksomhet redusert med ca 9 årsverk, de fleste årsverk innenfor oppvekstet
- Eksterne analyser av virksomhet med tilhørende tiltak; helse og oppvekst

Forventet driftsresultat for kommunen 2017 er prognosert i tråd med budsjett. Holder denne forutsetning, samt at drift i 2018 blir i h.h.t. budsjett, kan en ved utgangen av 2018 en forvente at vi innehar ca kr. 5,7 mill på disposisjonsfondet.

Økonomisk utvikling innenfor det enkelte hovedansvar - nettokostnad, 2011 -2016 i 1000-kroner.

| Hovedansvarsområde           | 2011                  | 2012                  | 2013   | 2014   | 2015   | 2016   | % endring<br>2011 –<br>2016 |
|------------------------------|-----------------------|-----------------------|--------|--------|--------|--------|-----------------------------|
| Sentrale styringsorganer     | 1.418                 | 1.299                 | 1.465  | 1.240  | 1.531  | 1.457  | 2,8                         |
| Fellesutgifter, stab, støtte | 5.867 <sup>''</sup>   | 6.875                 | 7.125  | 7.263  | 6.906  | 6.218  | 6,0                         |
| Oppvekst og kultur           | 19.645                | 21.659                | 21.434 | 22.405 | 22.127 | 21.423 | 9,1                         |
| Helse, omsorg mv             | 30.773 <sup>'''</sup> | 35.808                | 37.766 | 38.248 | 35.071 | 36.408 | 18,3                        |
| NMT                          | 7.773                 | 8.858 <sup>''''</sup> | 8.568  | 9.052  | 8.481  | 10.204 | 31,3                        |
| Kirkelige formål             | 1.023                 | 1.058                 | 1.105  | 1.120  | 1.170  | 1.154  | 12,8                        |

<sup>''</sup>=Tallene er korrigeret for inntekt fra eiendomsskatt, som i 2011 ble inntektsført i hovedansvarsområde; Fellesutgifter, stab, støtte. (Utgjorde kr. 724.000 i inntekt)

<sup>'''</sup>= Justert for periodiseringsfeil i 2011 på refusjon ressurskrevende brukere, dvs. kr. 620.000

<sup>''''</sup>= Justert for periodiseringsfeil på kr. 998.000

Kommentarer: Alle tall er nominelle. Gjennomsnittlig vekst for alle områder samlet i perioden har vært på 15,6%.

Tabellen viser at det er hovedansvarsområdet Helse, omsorg mv og Næring, miljø og teknisk (NMT) som har hatt større vekst enn gjennomsnittlig vekst i perioden, mens de andre hovedansvarsområdene har hatt lavere vekst i kostnadsutviklingen. Veksten i utgiftene innenfor Helse, omsorg mv kan delvis forklares med ekstraordinært tiltak.

I samme periode har vi hatt følgende endring i befolknings sammensetning:

| Aldersgruppe            | 1.1.2011    | 1.1.2017    | % endring              |
|-------------------------|-------------|-------------|------------------------|
| 0 – 15 år               | 195         | 155         | Nedgang på 20,5%       |
| 67 +                    | 215         | 220         | Økning på 2,3%         |
| <b>Totalt folketall</b> | <b>1109</b> | <b>1090</b> | <b>Nedgang på 1,7%</b> |

(Folketall pr. 1.7.2017; 1094 innbyggere)

Framskrives tall for befolkningsutvikling og befolknings sammensetning viser dette at kommunen vil inneha betydelige økonomiske utfordringer også i de nærmeste år. Dette i henhold til SSB's befolkningsframskrivningsprognose for middel vekst. Hvis de demografiske endringer i befolkningen fortsetter slik som trenden har vært de siste år, vil dette medføre at vi fortsatt vil få en realnedgang i kommunens frie inntekter. Denne utfordring må vi møte med videre innsparinger og/eller inntektsøkninger.

Imidlertid er samfunnsutviklingen i Flatanger, bl.a. gjennom sterk vekst i lokalt næringsliv, inne i en positiv utvikling. Mye tyder på at tilflyttingen nå vil øke, samt at den vedvarende trend med nedgang i antall 0 – 15 åringer nå er i ferd med å snu. Veksten ser likevel ikke til å bli så stor som vekst i lokale arbeidsplasser skulle tilsi. Dette skyldes bl.a. at arbeidslivet er i endring mht hva som aksepteres som akseptabel pendleravstand, mer fleksible løsninger mht kontorsted, samt at økende grad av turnusarbeid muliggjør at Flatanger ikke behøver å være fast bosted selv om en jobber i en bedrift som har utgangspunkt i kommunen. SSB's prognoser for befolkningsframskrivning bekrefter også at andel yngre flatangeringer vil øke framover, men også at den eldre andel av befolkningen (75 år og eldre) vil øke kraftig mot 2040 (hele 65 %!).

**Rask endring i befolkningsutvikling/-sammensetning, med evt. tilhørende inntektssvikt gir oss store utfordringer m.h.t. å nedre virksomheten/tjenester/tjenestenivå i raskt nok tempo i forhold til kravet om budsjettbalanse.**

Forventninger om økte inntekter:

Eiendomsskatt fra vindkraftvirksomhet:

Fortsatt er det ikke tatt investeringsbeslutninger knyttet til 2 gitte konsesjoner på vindkraftutbygging i kommunen, men signalene fra begge konsesjonshavere er at planene absolutt ikke er lagt bort. Zephyr AS må imidlertid vente på OED's klagebehandling, og Sarepta AS har gitt signaler om at endelig beslutning i nær framtid. Framtidige inntekter er imidlertid høyst usikre, samt at tidsperspektivet fram til evt at vindkraftverkene er ferdigstilt er langt. Dette gjør at en ikke budsjetterer med økte inntekter knyttet til dette hverken i budsjett 2018 eller i økonomiplanperioden fram mot 2021.

Havbruksfondet:

Staten har opprettet havbruksfondet. Inntekter til fondet vil komme fra inntekter knyttet til at staten selger ut tillatelser til oppdrettsnæringa (anadrom laksefisk). 70% av inntektene skal tilfalle havbrukskommunene, der i stor grad innbyrdes fordeling av inntektene blir gjort etter til enhver tid tillatte maksimale produksjonsvolum i den enkelte kommune (MTB). Bl.a. med bakgrunn i lusesituasjonen i næringa har staten solgt ut få nye tillatelser til vekst, og dette har medført at inntektene til fondet har vært begrenset.

Regjeringa v/fiskeriministeren har imidlertid nå signalisert, gjennom «trafikklysordningen», at en vil øke utsalg av nye tillatelser på produksjonsvolum til næringa. Dette kan medføre at kommunen, som er blant de 10 største oppdrettskommune i landet målt etter MTB, kan få merkbare inntekter fra fondet. Imidlertid er dette ennå usikre inntekter, som sannsynligvis vil ha store svingninger over tid. Dette gjør det vanskelig pr. i dag å legge inn inntekter fra havbruksfondet inn i budsjett. De evt. utbetalinger som vil komme (i dag ligger ca kr. 60 mill i fondet som ikke er utdelt), anbefales å ikke i første omgang gå inn i ordinær drift, men gå til å finansiere investeringer, eller driftstiltak av en begrenset varighet, dvs. prosjektrettede tiltak. Det er ikke innlagt inntekter fra havbruksfondet i budsjett for 2018.

#### Produksjonsavgift:

Stortinget har besluttet at en begrenset andel av oppdrettsselskapenes overskudd skal tilbakeføres til vertskommunene. Regjeringa har fått i oppdrag fra stortinget og utforme og innfase en slik ordning. I forslag til statsbudsjett for 2018 ligger ikke en slik ordning inne. Det blir således ikke budsjettert med slike inntekter i budsjett for 2018.

#### Det er viktig nå og ikke falle for fristelsen og miste fokus på kommunens økonomiske utfordringer.

Befolkningsutfordringer, demografiutvikling og bortfall av skjønnsmidler og sikringsbestemmelser knyttet til statens inntektssystem for kommunen vil medføre at kommunen i årene framover fortsatt vil ha en stram økonomi. I tillegg ser vi også at en rekke lovpålagte og selvvalgte tiltak vil medføre økte driftsmessige kostnader. I den sammenheng kan nevnes:

- Framtidig omorganisering av brann- og redningstjeneste (behov for økt ressursbruk).
- Betydelige framtidige investeringer; Po-tun/omsorg, brannstasjon, mobil, bredbånd. F.eks. vil en investering på kr. 10 mill som lånefinansieres, "presse" driftsbudsjettet med årlig ca kr. 700.000 med dagens rentenivå.
- For tiden ekstremt lavt rentenivå. En renteøkning på 1 prosent, vil i dag medføre ca kr. 700.000 i årlig økte renteutgifter.
- Ser klare tegn på at enkelte sektorer i kommunen begynner å bli underbudsjetterte. Dvs. for stor oppgaveportefølje plassert på for få ansatte. Dette kan ramme framdrift og sette gjennomføring av vedtatte og lovpålagte tiltak i fare.
- Over tid reduksjon i veivedlikehold og bygningsvedlikehold er ikke over tid bærekraftig.

Rådmannen vil spesielt fremheve at organisasjonen over flere år nå har blitt tilført flere oppgaver, uten tilsvarende økning av stillingshjemler. Enkelte ledd, spesielt administrative, begynner å bli hardt presset. En ser allerede at gjennomføringshastigheten på en del oppgaver må dras ut i tid, grunnet kapasitetsmangel. Som eksempler, kan en henvise til investeringsoppgaver, rullering av ulike planverk, oppfølging av tiltak lagt i eksterne gjennomganger av enheter m.v..

## 2. Budsjettforutsetninger:

Med utgangspunkt i føringer lagt i økonomiplan, kommunale vedtak, strategiplaner samt føringer lagt i statsbudsjett for kommunene, er det utarbeidet tiltakslistene på innsparinger og nye tiltak med kostnadsøkning/-reduksjon overfor formannskapet. Disse er underveis presentert for formannskapet i arbeidsmøter. I hele prosessen har også tillitsvalgte vært koblet på arbeidet med innsparingstiltak. I gjennomførte arbeidsmøter så langt i budsjettprosessen, har formannskapet kommet med en del signaler på hvilke tiltak som politisk prioriteres.

Det er benyttet statens og KS prognoser m.h.t. kostnadsutvikling og inntektsutvikling;

Forventet lønnsstigning i 2018: 3,0 %

Forventet kostnadsstigning ellers: I snitt 2,6 % på kjøp av eksterne tjenester til tjenesteproduksjon, ellers ingen prisvekst. (Det er ikke korrigeret for forventet kostnadsvekst på 1,8 % på andre varer og kostnader)

KS sin prognosemodell på inntekter fra rammeoverføringer og skatteinntekter, som bygger på forslag til Statsbudsjett på grunnlag snitt inngang siste tre år. (Ikke korrigeret for evt. befolkningsendring)

Generell gebyrøking på 2,4%. (Forutsatt at gebyrene ikke er knyttet til VAR (selvkost) eller sentrale bestemmelser)

### **Fagansvar 80 Skatt på formue og inntekt**

Dette henger sammen med Inntektssystemet. Mao makroøkonomisk styring fra Statens side; - våre egne inntekter avregnes mot den nasjonale skatteinngangen. Vi regner fortsatt med et høyt nivå på sysselsettingen/skatteinngangen i kommunen. Uansett forutsetninger velger vi vanligvis å følge KS' prognosemodell nærmest slavisk.

Mang variable i IS er ukontrollerbare. Systemet er dog slik at f.eks. skattevekst i landet gjør at kommunen beholder mer av evt egen skattevekst + andel av landsveksten (inntektsutjevning)

#### **Fagansvar 84 Rammetilskudd**

Denne er en del av samme KS' prognosemodell, jfr foran. Her ligger det også inne den nevnte inntektsutjevning som skal kompensere den enkelte kommune for større eller mindre skatteinngang enn snittet på landsbasis enn ventet. Store inntektsforskjeller søkes altså utjevnet i IS. Lettdrevne kommuner "overfører" penger i en viss grad til 'tungdrevne'. Mao skjer det en automatisk tilpasning av inntektsnivået fra statens side til den enkelte kommune. Kommuner med tilbakegang i folketallet taper straks penger på dette. Og mest taper de som mister de yngste (altså barnefamilier). Kommunens anslag er pr 1.07.17, og her ser vi at folketallet har økt. Vi har «berettiget» håp om ytterligere økning slik forholdene i næringslivet framstår nå. Inntektsutjevningen øker også ved folketallsøkning.

#### **Fagansvar 85 Andre statlige overføringer**

*Merverdiavgift – kompensasjon*

Budsjetteres på egne ansvarsområder hvor innkjøp skjer.

Regnskapsføres likedan i begge regnskapene, men komp i investeringsregnskapet defineres som fellesfinansiering.

#### **Fagansvar 88 Pensjon/Premieavvik**

Kommunen utgiftsfører ikke bare årets kjente pensjonsutgifter, men også en beregnet pensjonskostnad. Hittil har dette "premieavviket" i hovedsak vært positivt fordi vi betaler mer i ordinær premie enn vi egentlig skal.

Men poenget her er at denne "inntektsføringen" i flere år har skjedd samtidig med balanseføring som gjeld som i påfølgende år skal tilbakebetales. Dette er tatt opp med KS og er veldig omdiskutert. Mange ønsker å fjerne systemet helt. Vi har, som så mange andre kommuner, et oppsamlet avvik som må finansieres. Samlet sett blir jo dette en "bombe" med det systemet det er lagt opp til.

Staten forsøker nå å manøvrere seg gradvis ut av situasjonen med å redusere amortiseringstiden. Dette betyr at en føring et år avskrives stadig raskere påfølgende år. Man får gradvis et jevnere løp. Men dette vil likevel fortsatt ta lang tid i f t allerede oppsamlet gjeld.

#### **Fagansvar 89 Avskrivninger**

Har ingen resultateffekt annet enn virkningen for selvkostområdene.

Brukerne skal betale alle direkte og indirekte kostnader knyttet til produksjon av disse tjenester og heri skal avskrivningselementet inngå. Vi tar oss dermed betalt for kapitalslit.

#### **Fagansvar 90 Renter**

For utgiftene gjelder en fordeling på flytende og faste vilkår. Våre lån er hovedsakelig i Kommunalbanken as. Vi har valgt å holde andelen på flytende vilkår oppe i mange år nå pga det lave rentenivået. Det har absolutt vært riktig, og antas fortsatt å være det. Det forutsettes en NIBOR-rente på 1,5-1,6% i snitt også for kommende år. Altså antas at rentebunnen er nådd. I 2017 startet vi dog binding av noen av lånene slik vi nevnte vi måtte snart. Optimalt sett var vi litt tidlig ute, men bunnen er nok nådd, så selv om noen renteheving foreløpig ikke ventes så ble nok tiltaket bra passende likevel. For innskudd gjelder den avtale som er inngått med ny hovedbank ( basert på 1 Mnd NIBOR + margin 0,60%, pr dato ca 1,45%, som er noe lavere enn før).

**Fagansvar 91 Avdrag**

Avdragene må minst være på nivå med vurdert avskrivning for anleggsmidlene basert på disses verdier. Vi kan altså ikke ha lånegjeld på lengre løpetid uten også å ha minst like lang gjenstående levetid for våre anleggsmidler, iflg. kommunel. §50 nr 7. Budsjett for 2018 legger ikke opp til avdragsfrihet. År 2017 viser et begynnende økt låneopptaksbehov for kommunen. Dette vil fortsette og bli krevende. Vi kan bl.a. «håpe på» på at det lave rentenivået holder seg, noe som er god kommuneøkonomi.

**Fagansvar 95 Fond – Avsetning/Bruk**

Det anses fortsatt ikke ønskelig å bruke av restbeholdningen av disposisjonsfond i annet enn krisetilfeller eller til å finansiere omstillingstiltak med begrenset varighet, dvs. utredninger, analyser mv. Vi er imidlertid nå kommet inn i en svakere økonomisk stilling spesielt med tanke på utslaget av IS som nevnt foran i flere påfølgende år. På den annen side kan det fortsatt virke som vi vil stå overfor nye inntektskilder. Men usikkerheten er fortsatt påtagelig uten mottatt melding om hva de faktiske forhold blir.

**Fagansvar 98 Overføringer fra driftsregnskapet**

Her føres tilfeller hvor det bestemmes at driftsinntekter bør/må brukes til investeringsformål. Dette kan også skyldes spesielle tiltak bestemt av andre myndigheter øremerket visse formål hvor det forutsettes egenandel/egenfinansiering. Noe hjelp er det i å utnytte arbeidsstokken så effektivt at vi kan spare ressursbruk til kjøp av tjenester til prosjektformål ved bruk av egne krefter (NMT).

**Fagansvar 99 Årets regnskapsmessige resultat**

Føres kun ved regnskapsavslutning. Kan ikke budsjetteres. Kommuneloven bestemmer at et budsjett skal være «realistisk» og vedtas i balanse. Regnskapet derimot skal vise realitetene og vil som regel vise mer- eller mindreforbruk.

### 3. Satsningsområder 2018:

**Føringer i økonomiplan 2018 – 2021:**

Med utgangspunkt i vår kommuneplan og statlige føringer er det i de ulike etater satt en rekke utviklingsmål.

Med tanke på den økonomiske utvikling, og behov for tilpasning, har vi to hovedretninger vi kan velge mellom:

- Opprettholde og videreutvikle et kommunalt tjenestetilbud, som gjør kommunen attraktiv som bosted og næringsetablering. Her vil en forventet befolkningsvekst føre til at kommunens frie inntekter vil øke..
- For å bringe den kommunale økonomi i balanse redusere det kommunale tjenestenivå i takt med reduserte inntekter.

Den ene utviklingsretningen kan sies å være offensiv, den andre passiv. En foreslår her en strategi som har i seg "noe" i begge tilpasninger. For å kunne opprettholde et levende lokalsamfunn på minimum dagens nivå er vi nødt til å satse på tiltak som bidrar til positiv befolkningsutvikling. For å klare dette er vi nødt til å skaffe oss økonomisk handlefrihet. Samtidig er vi nødt til å dimensjonere våre tjenester med hensyn til kvalitet (nivå), og hvor i kommunen tjenestene skal gis.

Uansett, slik som tidligere beskrevet, er kostnadssiden i kommunen i stor grad relatert til lønn. Derfor må mål og tiltak i stor grad rettes mot dette.



**Hovedmål:**

Inneha et årlig positivt netto driftsresultat med en drift som oppfyller krav satt lov, forskrift og sentrale føringer, samt som legger til rette for positiv samfunnsutvikling.

I henhold til denne plan vil kommunen gjennom omfordelinger/innsparingstiltak og inntektsøkninger, bringe økonomien til et "bærekraftig" nivå.

**Delmål:**

1. Kommunen skal være svært kritisk m.h.t å ta nye investeringer i planperioden utover de føringer som ligger i 2017 budsjettet. Rehabilitering av PO-tunet har høyeste prioritet. Investeringer som er nødvendig for å imøtekomme lovkrav på kommunale tjenester har høy prioritet. Investeringer som i etterkant av gjennomføring medfører inntektsøkning, eller utgiftsbesparelse, og således forventes å være lønnsomme, kan likevel gjennomføres selv om dette medfører økt langsiktig lånegjeld.
2. I løpet av planperioden skal ressursinnsatsen målt i antall kommunale årsverk reduseres med minimum 2 innenfor dagens tjenesteområder. (Stillinger knyttet til spesielle prosjekt eller stillinger finansiert med øremerkede midler inngår ikke i beregningsgrunnlaget.) Dette skal søkes gjennomført uten at det gjennomføres overtallighetsoppsigelser i organisasjonen.
3. Før en foretar faste nyansettelser i ledige stillingshjemler skal saken vurderes samlet av rådmannens ledergruppe. Følgende skal vurderes med utgangspunkt i stillingsanalyse og kravspesifikasjon:
  - Kan en gjennom interne/tverrsektoriell tilpasning legge hele eller deler av oppgavene over i andre stillingshjemler? (Hvis ja: Forutsetter drøftelser med ansatte/tillitsvalgte.)
  - Har vi ansatte som har fortrinnsrett ut fra AML § 14.2, eller behov for tilrettelegging ut fra helsemessige årsaker AML § 4-6?
  - Er det mulighet for sammenslåing av deltidsstillinger, kontra vesentlige ulemper for arbeidsgiver?
  - Har vi ansatte som har meldt ønske om utvidet stilling, jfr. HTA kap 1§2, pkt. 2.3.1, 2.ledd?

I ledighet i stillingshjemler som i vesentlig grad arbeider med ikke lovpålagte oppgaver, skal saken vurderes politisk før en foretar nyansettelse.

4. Nedgang i tjenestebehov skal fortrinnsvis medføre tilsvarende relative nedgang i nettokostnad for den samme tjeneste, hvis ikke spesielle forhold skulle tilsi noe annet. Tilsvarende skal økt tjenestebehov prioriteres med økte ressurser.
5. Kostratall skal benyttes aktivt som et grunnlag for vurdering av ressursinnsats, og evt behov for omorganisering. Ekstern rådgivingsbistand skal benyttes for mer inngående analyser.
6. Jobbnærværet skal i løpet av planperioden økes til minimum 93,5% i organisasjonen som helhet.
7. Øke kommunens inntekter gjennom bl.a. å øke eiendomsskattesatsen.
8. Kommunen skal innta et aktiv forhold til kommunesamarbeid for å sikre kommunalt tjenestenivå.
9. Føringer lagt i revidert kommuneplan, skal implementeres i kommunens øvrige planlegging og valg av tiltak. Dette for å fremme kommuneplanens hovedmålsetting.

**Statlige føringer:**

- Styrket helsestasjon- og skolehelsetjeneste
- Forventning, bosetting av flyktninger
- Tidlig innsats i skolen
- Økt satsing på rus og psykisk helse
- Økt innsats på rehabilitering/habilitering
- Dagtilbud demente
- Deltidsreformen, brannmannskap – strukturendringer brann/redning
- Innstramming av refusjon ressurskrevende tjenester
- Psykologitjeneste i kommunene (2020)

**Kommunale fokusområder i 2018 h.h.t. overordnede planer og statlige føringer:**

*(Når det gjelder nærmere spesifisering av den enkeltes virksomhets årsplaner, henvises til etatsvise planer. I budsjettet er det under punkt årsplaner pr. fagansvar kun tatt med endringer med budsjettmessig konsekvens/evt. endret aktivitet i forhold til tidligere og som er planlagt i 2018.)*

- Inneha aktivitet og tjenesteproduksjon på et "bærekraftig" økonomisk forsvarlig nivå.
- Opprettholde gode og forsvarlige tjenester der det legges vekt på å skape stabilitet og trygghet i grunntjenestene.
- Gjennom lokale prioriteringer, samt i fellesskap med nabokommuner, legge strategier og gradvis implementere nødvendige tiltak for å møte nye utfordringer.
- Sette fokus på befolknings- og samfunnsutvikling i tråd med mål og tiltak satt i vedtatt kommuneplanens samfunnsdel. Arbeide for å få etablert et flerårig «bolyst-prosjekt» i samarbeid med eksterne aktører og lokalt næringsliv. Dette også som oppfølging av næringslivets strategiske næringsplan.
- Aktivt IA-arbeid
- Oppfølging av kommunal planstrategi
- Etterlevelse av vedtatte organisasjonsverdier
- Økt innsats innenfor forebygging i helsesektoren
- Utvikle en vellykket integrering ifm bosetting av flyktninger
- Ha god framdrift på prosjekt rehabilitering av PO-tunet, samt andre vedtatte investeringsprosjekter.
- Øke innsatsen for målrettet rekruttering innen helse- og omsorgssektoren. Lærlingeordning innen helsefag vil være et ønsket og naturlig tiltak.
- Planlegge enøktiltak innen oppvarming og utebelysning

## 4. Investeringsbudsjettet

I de nye regnskapsforskriftene for kommunene skal investeringsbudsjettet være årlig på linje med driftsbudsjettet. Dette betyr at alle tidligere budsjetterte investeringsprosjekter må budsjetteres på nytt sammen med nye prosjekter.

Alle tall i kr. 1.000 og eks mva med momskomp/alt. inkl mva utenom momskomp.

| Prosjektnr. |   | 2017           |
|-------------|---|----------------|
| 0210        | Vik, stedsutvikling                       | 200            |
| 0300        | Nye Pleie- og omsorgstun, fase 1          | 3.200          |
| 0301        | Nye Pleie- og omsorgstun, prosjektering   | 1.700          |
| 0303        | Nye Pleie- og omsorgstun, fase 2          | 34.000         |
| 0401        | Oppmåling og regulering (Nytt utstyr)     | 200            |
| 0403        | Havner                                    | 640            |
| 0404        | Kloakk Øra                                | 335            |
| 0408        | Asfaltering                               | 1.000          |
| 0414        | Bolig Brøndbo                             | 200            |
| 0419        | Boliger – Trygdheim leilighet 3           | 500            |
| 0421        | Vegadressering, skilting                  | 250            |
| 0423        | Langtjønna boligfelt                      | 240            |
| 0425        | Utvorda boligfelt, vest                   | 200            |
| 0431        | Lauvsneshaugen nord                       | 1.700          |
| 0440        | Storlavika planlegging                    | 120            |
| 0442        | Storlavika vest                           | 1.465          |
| 0443        | Oppgradering Miljøbygget                  | 600            |
| 0449        | Storlavika, topp 2                        | 250            |
| 0886        | Egenkapitalkrav KLP                       | 464            |
| 1161        | Kart                                      | 80             |
| 4231        | Sitter – Lauvsnes, planl./grunnunders.    | 300            |
| 4302        | Biler anskaffelse drift                   | 250            |
| 4305        | Ny brannstasjon                           | 7.960          |
| 4427        | Vangan barnehage, uteområde               | 90             |
| 4503        | Tomteområde, Kjærlighetsstien             | 500            |
| 4504        | Mobiltelefon - utbygging                  | 500            |
| 4508        | Kystfiber                                 | 1.300          |
| 4509        | Bygdefiber                                | 300            |
| 4510        | Veglys/belysning                          | 120            |
| 5103        | Kirkelige formål, gamle investeringer     | 193            |
|             | <b>Sum investeringer inkl mvarefusjon</b> | <b>58.857</b>  |
|             | <b>Finansiering eks mva refusjon</b>      |                |
|             | Bruk av ubundet inv. fond                 | -193           |
|             | Salg av eiendom (Øra)                     | -2.000         |
|             | Off tilskudd                              | -12.000        |
|             | Lånemidler                                | -44.664        |
|             | <b>Sum</b>                                | <b>-58.857</b> |

Detaljert oppstilling og finansiering av investeringene vil fremgå av tallbudsjettet. Investeringene finansieres med eksterne tilskudd, ubundet inv.fond, mva-refusjon og lånemidler.

## 5. Driftsbudsjettet

Rådmannens budsjettutkast, drift, innehar ut fra dette følgende endringer i forhold til 2016 budsjett:

- Gebyrauke på ca 2,4%, med unntak det som styres av lov, forskrift og selvkost. (Gebyrregulativ fremmes som egen sak)
- Forventet lønns- og prisvekst på 2,6% (deflator). Det er imidlertid ikke lagt inn kostnadsøkninger på vare og tjenestekjøp som vi selv rår over. Dette er i seg selv et viktig innsparingstiltak – kommunal effektivisering og som utgjør ca. kr. 250.000. Kjente størrelser på kjøp av tjenester, forsikringer mv lagt inn.
- Uendret rentenivå
- Prognosemodell på forventet inntekt fra rammetilskudd og skatteinngang (frie inntekter) er benyttet.
- Flere områder blir tildelt flere ansvars- og arbeidsoppgaver uten økning av adm. stillingsressurs.
- Budsjett knyttet til integreringstjenesten for bosetting av flyktninger lagt med en nettokostnad på kr. 0,-.

Følgende endringer/tiltak i driftsbudsjett for 2018 i forhold til 2017 foreslås:

Hovedansvar 0, Sentrale styringsorganer, total netto kostnadsreduksjon kr. 45.000:

- Ikke gjennomføring av valg, kr.45.000 i kostnadsreduksjon.

Hovedansvar 1, Fellesutgifter, stab støtte, total netto kostnadsøkning kr. 56.000:

- Reduksjon, felles kontorutgifter, kr. 38.000
- Kommunal andel, Interkommunal samhandlingskoordinator helse (KS), kostnadsøkning kr. 17.000
- Kommunal andel, Felles nasjonalt digitaliseringsprosjekt (KS), kostnadsøkning kr. 22.000
- Utvidelse av stillingsressurs på 10%, servicekonoret; Personvernombud, kostnadsøkning kr. 55.000.

Hovedansvar 2, Oppvekst og Kultur, total netto kostnadsreduksjon kr. 351.000.

- Reduksjon med 100% lærerstilling fra 1.8.18. Kostnadsreduksjon kr. 330.000.
- Vakanse 75% lærerstilling 1.1 – 31.7.18. Kostnadsreduksjon kr. 270.000.
- Red. div driftsposter, grunnskolen felles. Kostnadsreduksjon kr. 85.000.
- Prosjekt, Vurdering for læring. Finasieres med øremerket fond. Nettoeffekt kr. 0.
- Red. div driftsposter lederutdanning, felles barnehageutgifter. Kostnadsreduksjon kr. 25.000.
- Lønnsutgifter dekt av prosjektmidler, kulturminneplan. Inntektsøkning kr. 23.000.
- Red div driftsposter ungdomsklubb, Kostnadsreduksjon kr. 11.000.
- Statstilskudd, samt red driftsposter UKM. Inntektsøkning/kostnadsreduksjon kr. 20.000.
- Reduksjon driftsposter Flatangerhallen. Kostnadsreduksjon kr. 20.000.
- Reduserte kostnader skoleskyss. Kostnadsreduksjon kr. 50.000.
- Økte inntekter SFO, Lauvsnes skole. Inntektsøkning kr. 50.000
- Reduserte tilskuddsmidler, idrett, friluftsliv og mosjon. Kostnadsreduksjon kr. 10.000.
- Økning 80% barnehagelærer fom 1.1.18, endret til 100% stilling pedagogisk leder fra 1.8.2018, Vangan barnehage. Fratrasket økte inntekter foreldrebetaling. Kostnadsøkning netto kr. 400.000.
- Kjøp av IKT-kompetanse lærere (bruk av nettbrett) samt innkjøp nettbrett. Tiltak under utredning, men skal fullfinansieres med øremerket fond (Inntil maks kr. 350.000). Nettovirkning kr. 0.
- Ikke sommerstengning Vangan barnehage og en uke kortere sommerstengning i Solbakken barnehage (Jfr kommunestyrets budsjettvedtak), Kostnadsøkning netto kr. 143.000.

Hovedansvar 3, Helse og omsorg m.v., total netto kostnadsreduksjon kr. 400.000.

- Reduksjon i bemanning i forbindelse med fravær innen institusjon og hjemmetjeneste. Kostnadsreduksjon kr. 400.000.

Hovedansvar 4, Næring, Miljø og Teknisk., total netto kostnadsreduksjon kr. 406.000.

- Økte husleieinntekter. Inntektsøkning kr. 750.000
- Økte driftskostnader kommunale bygg. Kostnadsøkning kr. 175.000

- Vedlikehold kommunale kaier. Kostnadsøkning kr. 100.000.
- Økte inntekter kommunale kaier. Inntektsøkning kr. 100.000
- Kjøp av brann – overbefalstjeneste. Kostnadsøkning kr. 50.000
- Nedbemanning brann befalsvakter lokalt. Kostnadsreduksjon kr. 50.000
- Felles kystsonerplan i Namdalen. Kostnadsøkning kr. 50.000
- Innleie førstelinjetjeneste næringsarbeid. Kostnadsøkning kr. 96.000
- Forøk med å flytte familiebadning til fredags kveld på vår 2018. Kostnadsøkning kr. 23.000

Hovedansvar 5, kirkelige formål.

Reduksjon på budsjettønske Kirkelig Fellesråd med kr. 15.000. (1% nominell vekst fra 2017).

I tillegg er det i investeringsbudsjettet satt av en tilskuddsramme på kr. 193.000 for oppfinansiering av kommunens andel på udekkete investeringer tatt av kirkelig fellesråd.

Dette medfører en total netto kostnadsreduksjon/inntektsøkning innenfor driftsområdene på ca. kr. 1,32 mill fra 2017 til 2018. (Tiltak netto kr. 1,12 mill + ikke kompensasjon for prisvekst varer, kr. 0,2 mill)

Hovedansvar 8:

Økning av eiendomsskatt med 1 promille som vil gi en merinntekt på kr. 1.050.000.

Avsetning av en post «uforutsette kostnader» på tilsammen kr. 257.000. Dette må ses opp mot innsparingstiltaket på helse, og sett i lys av en ekstraordinær driftssituasjon i forbindelse med utbygging og rehabilitering av PO-tunet.

Ut fra dette vil en få følgende driftsbudsjett (Hovedtall på hovedansvarsnivå ned til ansvarsnivå på enkelte poster):

| Område                            | Netto kostnad/inntekt<br>I 1000-kroner | % endring fra budsjett<br>2017 - 2018 |
|-----------------------------------|--|---------------------------------------|
| Sentrale styringsorganer          | 1.483                                  | - 1,1%                                |
| Fellesutg., stab, støtte          | 8 145                                  | - 5,4%                                |
| Oppvekst, kultur                  | 22.287                                 | + 3,1%                                |
| Helse og omsorg, sosial           | 39.503                                 | + 2,1%                                |
| NMT                               | 9.985                                  | - 0,7%                                |
| Kirkelige formål                  | 1.234                                  | + 1,0%                                |
| <b>Totalt til driftsenhetene:</b> | <b>82.637</b>                          |                                       |
| Skatter, rammetilskudd m.v.       | -89.309                                |                                       |
| Renter og avdrag                  | 6.672                                  |                                       |
| <b>Driftsresultat</b>             | <b>0</b>                               |                                       |

### Budsjettramme på hovedansvarsnivå 2018.

Her er regnskapstall for 2016 samt budsjettall for 2017 og 2018. Tall i 1000.kroner.

|   | 2016    | 2017    | 2018           |
|---|---------|---------|----------------|
| <b>HA 0, Sentrale styringsorganer</b>   | 1.457   | 1.499   | <b>1.483</b>   |
| <b>HA 1, Fellesutg., stab, støtte</b>   | 6.218   | 8.611   | <b>8.145</b>   |
| <b>HA 2, Oppvekst, kultur</b>           | 21.423  | 21.747  | <b>22.430</b>  |
| <b>HA 3, Helse, omsorg mv</b>           | 36.408  | 38.673  | <b>39.503</b>  |
| <b>HA 4, NMT</b>                        | 10.204  | 10.054  | <b>9.985</b>   |
| <b>HA 5, Kirkelige formål</b>           | 1.154   | 1.222   | <b>1.234</b>   |
| <b>HA 8, Skatter, rammetilskudd mv</b>  | -85.008 | -85.880 | <b>-89.452</b> |
| <b>HA 9, Renter, avdrag, anvendelse</b> | 4.850   | 4.074   | <b>6.672</b>   |
| <b>Resultat (+ = mindreforbruk)</b>     | 3.294   | 0       | <b>0</b>       |

**Økonomisk oversikt drift, budsjett 2018:**

|  |                    |
|--|--------------------|
| <b>Driftsinntekter</b>                         | <b>1000 kroner</b> |
| Brukerbetalinger                               | 4.518              |
| Andre salgs- og leieinntekter                  | 9.174              |
| Overføringer med krav om motytelse             | 5.816              |
| Rammetilskudd                                  | 54.058             |
| Andre statlige overføringer                    | 6.810              |
| Andre overføringer                             | 42                 |
| Skatt på inntekt og formue                     | 25.827             |
| Eiendomsskatt                                  | 5.200              |
| <b>Sum driftsinntekter</b>                     | <b>111.445</b>     |
| <b>Driftsutgifter</b>                          |                    |
| Lønnsutgifter                                  | 61.420             |
| Sosiale utgifter                               | 10.451             |
| Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon | 12.547             |
| Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon  | 14.270             |
| Overføringer                                   | 7.761              |
| Avskrivninger                                  | 4.140              |
| Fordelte utgifter                              | -120               |
| <b>Sum driftsutgifter</b>                      | <b>110.469</b>     |
| <b>Brutto driftsresultat</b>                   | <b>976</b>         |
| <b>Finansinntekter</b>                         |                    |
| Renteinntekter og utbytte                      | 1070               |
| Mottatte avdrag på utlån                       | 20                 |
| <b>Sum Eksterne finansinntekter</b>            | <b>1.090</b>       |
| <b>Finansutgifter</b>                          |                    |
| Renteutgifter og låneomkostninger              | 2.300              |
| Avdrag på lån                                  | 5.450              |
| Utlån  | 35                 |
| <b>Sum eksterne finansutgifter</b>             | <b>7.785</b>       |
| <b>Resultat eksterne finanstransaksjoner</b>   | <b>-6.695</b>      |
| Motpost avskrivninger                          | 4.240              |
| <b>Netto driftsresultat</b>                    | <b>-1.479</b>      |
| <b>Interne finanstransaksjoner</b>             |                    |
| Bruk av disposisjonsfond (Integrering)         | 215                |
| Bruk av bundne fond                            | 1.634              |
| <b>Sum bruk av avsetninger</b>                 | <b>1.849</b>       |
| Avsatt til bundne fond                         | 370                |
| <b>Sum avsetninger</b>                         | <b>370</b>         |
| <b>Regnskapsmessig mer/mindreforbruk</b>       | <b>0</b>           |

Økonomisk oversikt viser at selv om det framlegges et budsjett med full inndekning, og som ender med et regnskapsresultat i balanse, budsjetteres det med et netto negativt driftsresultat på kr. 1.479.000. Netto negativt driftsresultat finansieres således opp med bruk av tidligere avsetninger/oppsparte midler (fonds). På sikt er dette selvfølgelig ikke bærekraftig. Rådmannen mener likevel at dette er forsvarlig for

2018 i og med at fondsbruk i det store og hele ikke er med å finansierer varig og ordinær drift. Fondsbruken finansierer i all hovedsak tidsavgrenset og ekstraordinær tjenesteproduksjon gjennom utviklingsprosjekt, etablering av moderne IKT- verktøy, engasjementstillinger m.v. I tillegg er det innlagt en ramme på kr. 257.000 for å møte uforutsette hendelser.

Den økonomiske oversikten over budsjett 2018 viser imidlertid uten tvil at budsjettet er stramt, og marginalt «økonomisk bærekraftig».

### **Ønskede tiltak som ikke er prioritert i driftsbudsjett for 2018:**

Den økonomiske status har gjort at administrasjonen ikke har arbeidet vesentlig med ønsker om nye tiltak utover det å sikre det lovpålagte i framlagte budsjettforslag.

Av tiltak som ikke er blitt prioritert i budsjettprosessen nevnes:

- Avsetning av budsjetttramme for å dekke kaskokader på inventar, biler og bygninger.
- Økte ressurser til veivedlikehold.
- Driftsstøtte til drift av grendehus jfr. søknad fra Sørflatanger grendelag.
- Økte ressurser til opplæring av deltidsbrannmannskap.
- Ressurser til telefongodtgjørelse til lærere.
- Økte ressurser for å kunne lukke avvik knyttet til fjerndepot på en god måte.
- Økt intern konsulentressurs for prosjektarbeid, internkontroll og plan.

Rådmannen vil sterkt fraråde en videre svekkelse av balansen i driftsbudsjettet.

Rådmannen er imidlertid bekvem med at, selv med dagens økonomiske utfordringer, vil en med foreliggende budsjettutkast klare og skjerme, samt opprettholde, et godt og lovmessig tjenestetilbud. Det er imidlertid bekymringsfullt at økonomisk press på stadig flere tjenester i stadig større grad også vil presse våre ansatte.

## 6. Nærmere beskrivelse av hvert hovedansvar inndelt i fagansvar:

Når det gjelder nærmere spesifisering av den enkeltes virksomhets årsplaner henvises til strategiplaner og handlingsplaner. I budsjettet er det under punkt årsplaner tatt med endringer med budsjettmessig konsekvens/evt. endret aktivitet i forhold til tidligere (2016) og som er planlagt i 2017.

### 6.1 Hovedansvar 0; Sentrale styringsorganer

#### 6.1.1 Beskrivelse av virksomheten:

Området omhandler drift av politiske utvalg og råd, godtgjørelse og honorarer til politikere. Kommunens lovpålagte kontrollvirksomhet ligger også inne i dette område.

#### 6.1.2 Ressursinnsats pr. fagansvar:

Regnskapstall for 2016, budsjettall for 2017 og 2018. Alle tall i 1000-kroner.

|   | 2016  | 2017  | 2018  |
|---|-------|-------|-------|
| <b>Fagansvar 00, Sentrale styringsorganer</b> | 1.282 | 1.244 | 1.267 |
| <b>Fagansvar 02, Styringsorganer</b>          | 176   | 210   | 216   |
| <b>Fagansvar 04, Valg</b>                     | 0     | 45    | 0     |
| <b>Fagansvar 05, Partistøtte</b>              | 0     | 0     | 0     |
| <b>Som hovedansvar 0</b>                      | 1.457 | 1.499 | 1.483 |

#### 6.1.3 Årsplan pr. fagansvar:

##### **Fagansvar 00, Sentrale styringsorganer.**

Samme frekvens på ordinære møter som i 2016. En forutsetter en videreføring av frekvens på kveldsmøter i politiske utvalg. (Minimum 50% av møtevirksomheten skal gjennomføres etter kl. 16.00)

##### **Fagansvar 02, Styringsorganer:**

Videreføring av 2017-nivå. Kontrollutvalgets vedtatte budsjett er lagt til grunn.

##### **Fagansvar 04, Valg:**

Det gjennomføres ikke valg i 2018.

##### **Fagansvar 05, Partistøtte:**

F.o.m 1.1.06 overtok fylkesmennene de oppgaver som kommune og fylkeskommune tidligere hadde med å betale ut statlige tilskudd til kommune- og fylkespartiene. Dette er hjemlet i partloven og kommunal finansiering er ikke lovpålagt. I 2015 ble det i tillegg bevilget samlet kr. 22.000 i lokal kommunal partistøtte. Fra og med 2016 ble partistøtten fjernet



## 6.2 Hovedansvar 1, Fellesutgifter, stab, støtte:

### 6.2.1 Beskrivelse av virksomheten:

Samordne og koordinere kommunens virksomhet på alle områder  
 Tilsyn med den samlede kommunale drift  
 Felles organisasjonsutvikling og personalarbeid  
 Kommunal informasjon  
 Overordnede og strategiske planer  
 Nødvendig saksbehandling  
 Økonomiplan, årsplan og budsjett  
 Regnskap og økonomiforvaltning  
 Drift av eiendomsskattekontor  
 Lønnsutbetaling og lønnsregnskap  
 Forvaltning og innkreving av kommunale formidlingslån  
 Driftsansvar IT anlegg, systemer og applikasjoner  
 Integreringstjeneste, bosetting flyktninger

### 6.2.2 Ressursinnsats pr. fagansvar:

Regnskapstall for 2016 budsjettall for 2017 og 2018. Alle tall i 1000-kroner.

|   | 2016  | 2017  | 2018  |
|---|-------|-------|-------|
| <b>Fagansvar 10, Fellesutgifter</b>         | 875   | 1.056 | 1.074 |
| <b>Fagansvar 11, Diverse prosjekter</b>     | -769  | 811   | 64    |
| <b>Fagansvar 12, Sentraladministrasjon</b>  | 5.626 | 6.234 | 6.497 |
| <b>Fagansvar 13, Revisjon</b>               | 369   | 375   | 375   |
| <b>Fagansvar 14, Tap på fordringer etc.</b> | 116   | 135   | 135   |
| <b>Fagansvar 17, Avsetninger</b>            | 0     | 0     | 0     |
| <b>Sum hovedansvar 1</b>                    | 6.218 | 8.611 | 8.145 |

### 6.2.3 Årsplan pr. fagansvar:

#### Fagansvar 10, Fellesutgifter:

Området inneholder driftsutgifter til kontormateriell, porto, delvis telefon, leasing og kopiering mv samt kontingenter og personforsikringer for hele kommuneorg. Omfanget videreføres på 2016 – nivå, med følgende endringer:

Kostnadsreduksjoner på kr. 38.000 innenfor område «Felles kontorutgifter».

Kostnadsøkning på kr. 39.000 grunnet kommunal egenandel på KS-digitaliseringsprosjekt og andel Samhandlingskoordinator for kommunene opp mot Helse Nord-Trøndelag.

#### Fagansvar 11, Diverse prosjekter:

Området inneholder forvaltningskostnader i forbindelse med drift av eiendomsskatteordningen.

Aktivitet i 2017 videreføres på samme nivå i 2018.

Merarbeidet som er tilført eiendomsskattekontoret er ikke kompensert med økte administrative ressurser. Dette berører dette hovedansvarsområde, men også hovedansvarsområde 4, NMT.

I tillegg inneholder området kostnader knyttet til drift av integreringstjenesten på i alt kr. 3.752.000 for 2018. Dette inkluderer kostnader til flyktningekoordinator i 100% stilling (ansatt 4.september 2016), styrk av helsesøsterressurs på 20%, samt stillingsressurs miljøarbeider i 60% engasjement, kostnader til introduksjonsstønad og andre kontor og etableringskostnader. Kostnadene er budsjettert inndekt med statlige integreringstilskudd, samt bruk av fond (tidligere ubrukte midler) på tilsammen kr. 332.000. Ut fra dette er integreringstjenesten totalt budsjettert med en kommunal nettokostnad drift på kr. 0,- i 2018. Det ligger ikke inn ytterligere bosetting av flyktninger i 2018.

**Fagansvar 12, Sentraladministrasjon:**

I h.h.t. vedtak i administrasjonsutvalget innehar servicekontortjenesten en 20% stillingshjemmel for å tilby skolesekretærfunksjon i samme stillingsandel. Denne ekstrakostnad refunderes gjennom en internoverføring fra hovedansvarsområde 2. Denne ordning videreføres også i 2018.

I løpet av 2011 ble det innført bedriftshelsetjeneste i hele kommunen i h.h.t. forskrift. Dette videreføres på samme nivå i 2018.

Fagansvarsområdet innbefatter også felles IT-utgifter for hele organisasjonen, deriblant 40% IT-konsulentstilling. Dette kjøpes fra Namsos kommune og Midtre Namdal samkommune.

Det er lagt en økning på 10% stillingsressurs knyttet til servicekontoret. (Kostnadsøkning på kr. 55.000) Dette for å opprette funksjonen personvernombud som vil bli et lovkrav fra mai 2018, samt arbeidet med å oppfylle tilhørende lovkrav, personvern.

**Fagansvar 13, Revisjon:**

I henhold til kontrollutvalgets budsjettforslag.

**Fagansvar 14, Tap på fordringer etc.:**

Budsjetteres ut fra forventet inntektstap og budsjetteres på samme nivå som i 2017.

## 6.3 Hovedansvar 2, Oppvekst og kultur

### 6.3.1 Beskrivelse av virksomheten

Området omhandler drift av oppvekstkontoret, grunnskolen, andre undervisningsformål, barnehagene, skolefritidsordningene, kulturskolen, biblioteket, museet, bygdekinoen, idrett og friluftsliv, bygdebøker, UKM, ungdomsklubben, andre kulturformål, frivilligsentralen og Flatangerhallen.

Politisk styringsorgan for området er Formannskapet.

Lovverk, forskrifter, lokale vedtekter og øvrige kommunale vedtak og planer fastsetter tjenester og tjenestenivå innenfor de områdene oppvekst- og kulturetaten har ansvar for.

### 6.3.2 Ressursinnsats pr. fagansvar

Netto driftsutgifter.

Regnskap 2016, revidert budsjett 2017 og budsjett 2018. Alle tall i 1000 kr.

|    | Ansvarsområder              | 2016          | 2017          | 2018          |
|----|-----------------------------|---------------|---------------|---------------|
| 21 | Oppvekst- og kulturkontoret | 894           | 935           | 968           |
| 22 | Grunnskole                  | 12 908        | 12 926        | 12 882        |
| 23 | Andre undervisningsformål   | 12            | 12            | 12            |
| 24 | Barnehager og fritidshjem   | 5 569         | 5 150         | 5 985         |
| 25 | Skolefritidsordning (SFO)   | 780           | 1 013         | 856           |
| 26 | Kulturskolen                | 375           | 384           | 477           |
| 27 | Bibliotek                   | 375           | 382           | 392           |
| 28 | Andre kulturformål          | 758           | 858           | 792           |
| 29 | Flatangerhallen             | 52            | 87            | 66            |
|    | <b>Netto driftsutgifter</b> | <b>21 423</b> | <b>21 747</b> | <b>22 430</b> |

### 6.3.3 Årsplan pr fagansvar

#### Generelt:

Føringer gitt fra rådmannen i forhold til lønn og sosiale omkostninger er lagt til grunn. For øvrig er utgangspunktet for budsjett 2018 budsjett for 2017, regnskapstall hittil i 2017, regnskap 2016 og tidligere politiske vedtak om nye tiltak/endringer. Oppvekstetaten fikk som utfordring fra rådmannen å spare inn 700 000 kr. I etterkant av dette kom det nye forventninger til innsparinger for å få til et kommunebudsjett i balanse, med den følge at oppvekst reduserte med ytterligere 44 000 kr.

Den endelige totale innsparinga for oppvekstetaten fra 2017 til 2018 er dermed **494 000 kr.**

Under arbeidet med budsjettet har oppvekstsjefen avholdt et møte med tillitsvalgt innenfor området.

For tallbudsjettet gjelder:

- Alle innsparinger fra 2017 er videreført i 2018.
- I tillegg ble oppvekst pålagt en innsparing på 744 000 kr fra 2017 til 2018.
- Innsparingene berører først og fremst skolene, men også barnehagene og ulike områder innenfor kultur. I tillegg kommer andre endringer som medfører større arbeidsbelastning/ stadig nye oppgaver som tillegges ansatte uten at ressursene økes.
- Tilsvarende som for flere foregående år er det også innsparing tilsvarende prisveksten på alle driftsposter utenom tjenester vi kjøper fra andre, og hvor årlig prisutvikling inngår konkret i avtalen.
- Alle inntektsposter er gjennomgått og vurdert.
- Egenbetalingssetter der kommunen selv avgjør nivået, er i gjennomsnitt økt med 2,6 %, men dette varierer mellom tjenestene. Det vises til egen sak om forslag til nye egenbetalingssetter.

### **Fagansvar 21, Oppvekst- og kulturkontor:**

Større aktivitet i voksenopplæringa, har medført en god del merarbeid for kontoret. En mindre reduksjon av kapasiteten innenfor området kultur pga. arbeidet med kulturminneplan, vil også påvirke arbeidssituasjonen.

### **Fagansvar 22, Grunnskole:**

Fagansvar 22 omfatter grunnskolen felles, Lauvsnes skole og Utvorda skole. Grunnskolen felles omfatter skoleskyss, spesialundervisning for elever bosatt i kommunen men som ikke går på noen av kommunens to egne skole, kjøp av elevplasser i Osen og Namdalseid, pedagogisk-psykologisk tjeneste, interkommunalt samarbeid, skoleskyss, og diverse fellestiltak for skolene som felles kompetanseutvikling og felles datasystemer. Elevtallet har gått ned, men i samme periode har en hatt økninger i timetallet som følge av valgfag og arbeidslivsfag. Høsten bruker Lauvsnes skole 90% stilling til særskilt norskopplæring for fremmedspråklige elever. Dette tas også fra den ordinære stillingsressursen. Vi har videre hatt et gjennomgående arbeid med utvikling av den tilpassa opplæringa, slik at færre elever har behov for egne spesialundervisningstimer. Dette har vært en satsing både i Flatanger og i nabokommunene vi samarbeider med i Midtre-Namdalen. En gruppe sammensatt av lærere fra begge skolene har akkurat ledert rapport med utredning om framtidig IKT-satsing i undervisninga. Det vises til framlagt liste med forslag til nye tiltak innenfor oppvekst.

Det er lagt inn et beløp på kr 350 000 kr til kjøp av tjenester/ innkjøp av Ipader til skolene. Beløpet dekkes av bundet driftsfond, og berører ikke budsjettbalansen.

For grunnskolen felles (ansvar 2200) er det lagt endringer i forhold til budsjett 2017:

- En økning på 85 000 kr i utgifter til kjøp fra kommuner.
- En reduksjon på 47 000 kr til kjøp fra interkommunale tiltak
- En reduksjon på 39 000 kr til kjøp fra private.
- Reduserte refusjoner fra andre kommuner utgjør 213 000 kr.

Disse endringene følger av forpliktende avtaler med andre kommuner, eller interkommunale tiltak, forhold som etaten ikke kan påvirke. Disse endringene inngår derfor ikke i det pålagte innsparingsbeløpet etaten skulle finne.

Innsparing som andel av pålegg fra rådmannen: 65 000 kr på diverse opplæringstiltak retta mot ansatte. 3 000 kr andre tilskudd. 50 000 kr skoleskyss. 17 000 kr andre utgifter.

For Lauvsnes skole:

- Administrativ ressurs omfatter inspektør 20% stilling og rektor i 80% stilling. Daglig ledelse SFO er på 8 %, og 12 % er avsatt til funksjon som spes.ped.kontakt ved Lauvsnes skole. Rektor som dermed har et tilsettingsforhold på 100% stilling. Skolen er forøvrig organisert med to trinnledere, som hver har samme avsatte ressurs som en kontaktlærer.
- Det er det foretatt en fast stillingsreduksjon ved at et lærerårsverk inndras fra 01.08.18. I tillegg forutsettes en reduksjon (vakanse) tilsvarende lønnsmidler for 75% lærerstilling i vårhalvåret. Reduksjonen berører også Vangan barnehage, da stillingsressurser har vært overført fra Lauvsnes skole til Vangan barnehage de siste årene. Pga. årlige stillingsreduksjoner ved Lauvsnes skole, vurderes det ikke som faglig forsvarlig å fortsette med slike ressursoverføringer.
- Vikarpostene er for knappe bl.a. ut fra at en såpass stor andel av lærerne har rett til ekstra ferie pga. passert 60 og 62 år. Inneværende skoleår er målet at det meste av vikarbehov i undervisningen dekkes ved sammenslåing av grupper. Dette medfører at elevene vil få

undervisning av kvalifiserte lærere også ved fravær, i og med at det ikke er mulig å skaffe kvalifiserte vikarer.

Innsparing som andel av pålegg fra rådmannen: 600 000 kr (et årsverk). 17 000 kr i reduserte midler til innkjøp av arbeidsmateriell.

For Utvorda skole:

- Elevtallet i pr 3.november det samme som det var på samme tid i fjor. En midlertidig styrking ved Utvorda oppvekstsenter er ikke videreført etter 1.august 2017 (gjelder 30% stilling vernepleier).
- Den administrative ressursen til rektor er for tiden fordelt med ca 28 % på skolen, 5% på SFO og 15% på barnehagen. Ansvarer som spes.ped.koordinator ved oppvekstsenteret skal også ivaretas innenfor denne ressursen.

### **Fagansvar 23, Andre undervisningsformål:**

Fagansvaret omfatter opprinnelig tilskudd til Namdal folkehøgskole, og språkopplæring for afasipasienter. Utgifter til norskopplæring som del av integreringsprogrammet for flyktninger er fra og med 2017 budsjettert her. Det omfatter lærer i 85 % lærerstilling for hele året + 29% lærerstilling til 31.07.18. I tillegg er en av flyktningene engasjert som lærer for noen av de sist ankomne, da hun nå behersker norsk godt samtidig som hun har arabisk som morsmål. Obligatorisk opplæring i 50 timer samfunnsfag kommer i tillegg til norskopplæringen. Utgiftene til opplæring i norsk og samfunnsfag er forutsatt dekt av statstilskudd. Balanse den samme som budsjett 2017.

### **Fagansvar 24, Barnehager og fritidshjem:**

Begge barnehagene har tilnærmet veiledende norm for minimumsbemanning i forhold til barnetall og barnas alder. Kommunen har i mange år hatt små fødselskull. I 2017 hadde vi betydelig innflytting av familier med små barn. 8 barn som begynte i barnehagen høsten 17 var tilflyttere i 2017. 6 av disse var under 3 år, og disse utløser et ressursbehov på 2 årsverk etter veiledende norm for bemanning. Det er gledelig med tilflytting, men det forutsettes økte stillingsressurser for å oppfylle retten til barnehageplass. Barnetallet og forventet lovendring m.h.t. krav til bemanning, er grunnlaget for forslag til opprettelse av en ny stilling i Vangan.

Solbakken barnehage er samordnet med SFO. Det p.t. 5 barn i barnehagen, et mindre enn på samme tid i fjor.

Barnehagesatsene er lagt på sentralt vedtatt makspris for hel plass, og redusert tilsvarende for reduserte plasser. Det ble i 2015 innført inntektsgradert foreldrebetaling i barnehagene og gratis kjernetid for 4- og 5-åringene knyttet til familiens økonomi. Fra 2016 omfatter ordningen med gratis kjernetid også 3-åringene. Ordningene medfører nye oppgaver for oppvekstkontoret. Det er forsøkt tatt høyde for sannsynlige reduserte inntekter som følge av de nye ordningene, men det kan være vanskelig å forutse utslagene. Innsparing som andel av pålegg fra rådmannen: 25 000 kr (driftsposter opplæringstiltak ansatte). Nytt tiltak prioritert fra rådmannen: 400 000 kr (økt pedagogisk bemanning Vangan – økt brukerbetaling).

I forbindelse med budsjettvedtaket vedtok kommunestyret følgende:

*«Sommeråpen barnehage i Vangan (ansvar 2401), og en uke kortere sommerstegning i Solbakken barnehage (ansvar 2403), tas inn som en ett-årig prøveordning i 2018. Dette gir en kostnadsøkning på kr. 143.000,-. Tiltaket er etterspurt fra både foreldre og næringsliv, og gjennom en prøveordning med evaluering vil permanent ordning bli vurdert fra 2019. Tiltaket dekkes inn gjennom en reduksjon av fagansvar 89 (uforutsette kostnader) med kr. 143.000,-.»*

### **Fagansvar 25, SFO:**

Kommunen har SFO-tilbud på Utvorda og Lauvsnes.

I november 2017 er det fire elever av SFO på Utvorda, en mer enn året før. Tre har hel plass og en har redusert plass.

Ved Lauvsnes SFO var det 18 brukere, fem mer enn året før. Tilbudet om halv plass brukes pr dato av fire elever. Ved begge enhetene er funksjonen som daglig leder for SFO lagt til rektor.

Begge SFO-tilbudene følger skoleruta, men foresatte som ønsker SFO-tilbud før skolestart i august, i høstferie, vinterferie, og etter skoleslutt i juni, gis anledning til kjøp av ekstradager. I disse periodene blir

også SFO-tilbudet på Lauvsnes i utgangspunktet gitt i barnehagen. Egenbetalinga i SFO øker med ca 2,6% fra 01.01.2018. På Utvorda er åpningstida den samme som for Solbakken barnehage. For Lauvsnes er åpningstida kl 6.45 – kl 16.00, men kan holde åpent til kl 16.15 dersom foresatte melder fra om det to dager før.

Innsparing som andel av pålegg fra rådmannen: 600 000 kr

#### **Fagansvar 26, Kommunal kulturskole:**

Tilbudt gis på Utvorda (5 elever), Lauvsnes (21 elever) og Vik (4 elever). Elevtallet er dermed økt fra 30 til 20 i forhold til samme tid i fjor. Stillingene i kulturskolen er i kombinasjon med stillinger i grunnskolen, og økt stillingsbehov i kulturskolen har medført tilsvarende redusert stillingsressurs ved Lauvsnes skole. Egenbetalinga for elever fra og med 4.trinn er økt med 2,6%. Egenbetalinga for kombitilbudet til 1.og 2.trinn foreslås uendret, da dette tilbudet ikke gis individuelt eller på enkeltinstrument. Tilsvarende som i 2017 er det satt av 20 000 kr til kjøp av tjenester for å prøve å få på plass flere tilbud enn sang/musikk.

#### **Fagansvar 27, Bibliotek:**

Budsjettforslaget bygger på samme aktivitetsnivå som i 2017. Posten til kjøp av bøker og media ble nesten halvert for en del år tilbake. Tilsvarende som for andre driftsposter har den heller ikke vært prisjustert på mange år.

#### **Fagansvar 28, Kultur:**

Fagansvar 2840 andre kulturformål er redusert med 23 000 kr. Dette er prosjektmidler til utarbeidelse av kulturminneplan som kan dekke lønnsutgifter for kultursjef under arbeidet med fullføring av planen. Diverse driftsposter til ungdomsklubben reduseres med 11 000 kr (ansvar 2841). Ansvar 2842, UKM, reduseres med 20 000 kr. Diverse driftsposter utgjør 7000 kr av dette, mens det er gitt tilsagn om et ekstra statstilskudd i 2018 på 13 000 kr. Frivilligsentralen (ansvar 2845) er forutsatt ikke å påvirke budsjettbalansen.

Innsparing som andel av pålegg fra rådmannen: Tilsammen 54 000 kr. innenfor kulturminner, UKM og ungdomsklubben. 10 000 kr i reduserte tilskudd til idrett, mosjon og friluftsliv.

#### **Fagansvar 29, Flatangerhallen:**

Innsparing som andel av pålegg fra rådmannen: 20 000 kr.

## 6.4 Hovedansvar 3, Helsevern, sosiale tjenester, pleie og omsorg

### 6.4.1 Beskrivelse av virksomheten

Planområdet er delt i følgende programområder/fagansvar:

- Fagansvar 31 Helse, sosial og omsorgskontoret
- Fagansvar 32 Legetjeneste/legevakt
- Fagansvar 33 Fysioterapitjenesten
- Fagansvar 34 Helsestasjon, jordmor m.v
- Fagansvar 35 Sosiale tjenester/bistand
- Fagansvar 36 Barnevern
- Fagansvar 37 Pleie- og omsorg

Virksomheten er politisk ledet av formannskapet som består av 5 medlemmer.

Planområde 3 har ansvar for forvaltning av kommunens helse-, sosial- og pleie- og omsorgstjeneste.

Barnevernstjenesten i kommunen ivaretas gjennom interkommunalt samarbeid med MNS. Lovverk og forskrifter fastsetter hvilke tjenester og tiltak helse-, sosial, barnevern og omsorgssektoren skal yte.

Kommunen skal fremme folkehelse, trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold, og har ansvar for å gi befolkningen et tilfredsstillende tjenestetilbud.

### 6.4.2 Ressursinnsats pr. fagansvar

Regnskapstall for 2016, budsjettall for 2017 og 2018. Alle tall i 1000-kroner.

|   | 2016          | 2017          | 2018          |
|---|---------------|---------------|---------------|
| <b>Fagansvar 30, Prosjekter</b>                   | 0             | 0             | 0             |
| <b>Fagansvar 31, Helse, sosial, omsorgskontor</b> | 963           | 1 051         | 1 090         |
| <b>Fagansvar 32, Legetjeneste, legevakt</b>       | 2 757         | 2 991         | 3 084         |
| <b>Fagansvar 33, Fysioterapi</b>                  | 989           | 1 353         | 1 288         |
| <b>Fagansvar 34, Helsestasjon m.v.</b>            | 519           | 524           | 527           |
| <b>Fagansvar 35, Sosiale tjenester/bistand</b>    | 957           | 1 170         | 1 166         |
| <b>Fagansvar 36, Barnevern</b>                    | 540           | 828           | 842           |
| <b>Fagansvar 37, Pleie og omsorg</b>              | 29 683        | 30 756        | 31 506        |
| <b>Sum hovedansvar 3</b>                          | <b>36 409</b> | <b>38 673</b> | <b>39 503</b> |

Merknad: Økningen skyldes i all hovedsak at forventet lønnsøkning er lagt inn

### 6.4.3 Årsplan pr. fagansvar

**Generelt:**

- Som utgangspunkt for budsjett 2018 er budsjett med budsjettjusteringer fra 2017 lagt til grunn. Føringer er gitt fra rådmannen i forhold til lønn og sosiale omkostninger.
- Det er utarbeidet konsekvensanalyse for de ulike tiltakene.
- De største utgiftspostene er knytte til lønn og sosiale omkostninger, variabler som en har liten lokal styring på.
- Alle fagansvar skal utarbeide årsplaner for sin aktivitet. Her fremgår hovedaktiviteten innenfor de enkelte fagansvar i løpet av året. Det er ett mål at dette vil bidra til en bedre styring av organisasjonens aktivitet innenfor de ulike områder samt også bedre rapporteringer på aktivitet ovenfor det politiske.
- Det foreligger ett svært stramt driftsbudsjett for 2018, med så å si ingen styrking av driftsposter utover lønn og sosiale omkostninger og de ulike samarbeidsordningene. Dette må også ses i sammenheng med den ekstraordinære driftssituasjon som vil oppstå i forbindelse med kommende utbygging og rehabilitering av PO-tunet.

**Fagansvar 30; Prosjekter:**

- Dette området har ingen planlagt aktivitet for 2018, og står i 0.

**Fagansvar 31; Helse, sosial, omsorgskontor:**

- Det skal utarbeides årsplan for fagansvaret, hvor aktiviteten fremgår.
- Flatanger kommune står overfor forberedelser av reforhandling av mange og ulike samarbeidsordninger innenfor de aller fleste fagansvar på helse- og omsorgsetaten og helt sikkert også noen nye. Krav gitt fra sentrale myndigheter og økonomi vil være avgjørende for i hvilken grad Flatanger kommune klarer å rigge faglig forsvarlige tjenestetilbud overfor sine innbyggere.

**Fagansvar 32; Legetjeneste, legevakt:**

- Det skal utarbeides årsplan for fagansvaret, hvor aktiviteten fremgår.
- Kjøp av tjenester kommuneoverlege blir belastet dette område.
- Legevaktstjenesten omfatter deltagelse i LiNA-vaktordningen (Legevakten i Namdalen), MNS-legevaktsordningen (Midtre Namdal Samkommune) samt "legevaktsbordet" – AMK-sentralen(113) og daglegevakt.
- Kommunestyret har sluttet seg til strategier for å videreutvikle legevaktstjenesten ytterligere, dette bl.a. i tråd med nye lovkrav knyttet i bakvakt. På sikt må en forvente at dette medfører kostnadsøkninger, men for 2018 er det ikke tatt høyde for dette ut over ordinær deflatorjustering.

**Fagansvar 33; Fysioterapi:**

- Det skal utarbeides årsplan for fagansvaret, hvor aktiviteten fremgår.
- Det vil frem til påske (eller så lenge det er vann i bassenget) bli gitt tilbud om varmebadning 1 gang per uke, 2 partier, samt tilbud til barn med spesielle behov.
- Flatanger kommunes andel i tilknytning til Namdal Rehabilitering er også lagt inn under dette området. Døgnpris uendret for 2018.
- Med utgangspunkt i føringer budsjett 2017, og som videreføres i 2018, er det nå ansatt en egen kommunal fysioterapeut i 100% stilling som vil inneha et stort fokus på forebyggende helsearbeid. Deler av stillingen finansieres med øremerkede statlige midler.

**Fagansvar 34; Helsestasjon m.v.:**

- Det skal utarbeides årsplan for fagansvaret, hvor aktiviteten fremgår.
- Kjøp av jordmortjenesten i henhold til inngått avtale med Helseforetaket.
- Følgende tiltak er lagt inn i budsjettet fra og med 2017 og som videreføres i 2018: I forbindelse med mottak av flyktninger er det forutsatt en styrk av helsesøsterfunksjonen på 20 % stilling

**Fagansvar 35; Sosiale tjenester/bistand:**

- Kommunens oppgaver innenfor sosialtjenestens hovedarbeidsområde er fra 1.8.2016 lagt inn under NAV, og ivaretas av en 50 % stillingsressurs.
- Satsene for økonomisk sosialhjelp følger til enhver tid statens gjeldende satser.

**Fagansvar 36; Barnevern:**

- Fra og med 1.1 2012 er det vedtatt en organisatorisk endring i barnevernstjenesten i Flatanger. Fra og med denne dato kjøper kommunen tjenester fra barnevernet i MNS. Med dette som bakgrunn er det opprettet en post for kjøp av tjenester fra andre kommuner.
- Fortsatt viktig å ha fokus på å få kontinuitet og kvalitet på rapporteringer som viser utvikling på barnevernsområdet for Flatanger kommune og kostnadsbilde knyttet til dette. Det må fortsatt være ett mål i 2018 å få videreutviklet samhandlingen mellom barnevernet og lokale faginstanser.

**Fagansvar 37; Pleie og omsorg:**

- Dette området omfatter
  - Pleie- og omsorgsadministrasjon(3700)
  - Utskrivningsklare pasienter(USK), Kommunal Øyeblikkelig Hjelp Døgnopphold (KØHD), i dette inngår også rus og psykiatri(3705)
  - Flatanger pleie- og omsorgstun(3710)
  - Flatanger hjemmesykepleie(3720)
  - Tjenesten for funksjonshemmede(3750)



- Sysselsettingstiltak i omsorgssektoren(3770)
- Ressurskrevende tjenester(3780)
- Det skal utarbeides årsplan for fagansvaret, hvor aktiviteten fremgår.
- Ordning med betaling for USK- utskrivningsklare pasienter som kommunen ikke klarer å ta tilbake innen frist videreføres. Interkommunalt samarbeid vedr. kommunal øyeblikkelig hjelp døgnopphold videreføres i 2018. Fra og med 1.1.2017 ligger også rus- og psykiatri inn i dette samarbeidsområdet. Ingen øremerkede tilskudd.
- Aktiviteten innenfor de ulike områdene er fra 2017 fremskrevet til 2018. I dette ligger at en del tjenestetilbud reduseres/opphever i forbindelse med ferie og fravær. Fortsatt samhandling med private aktører/frivillige vil være viktig innenfor en del tjenestetilbud.
- Lærling; Det ligger inne kostnader knyttet til en ny lærling i 2018.
- I forbindelse med at det skal startes ett arbeid med bygging av ny sykeheimsfløy ved Flatanger pleie- og omsorgstun vil dette være en situasjon som vil utfordre driften ytterligere. Variasjoner innenfor tjenestekområdene i forhold til kapasitet er vanskelig å forutse. Kommune må være forberedt på ressurs- og tjenestemessige utfordringer innenfor deler av tjenesten i forbindelse med byggeaktivitet.
- Store utfordringer knyttet til rekruttering av tilstrekkelig med kompetanse knyttet til ferie og fravær.
- Følgende tiltak er lagt inn i budsjettet fra og med 2018:  
Reduksjon i bemanning i forbindelse med fravær tilsvarende en kostnadsreduksjon på kr. 400.000. Dette kan være et krevende tiltak å få gjennomført sett opp mot den omfattende byggeprosess på PO-tunet som starter for fullt i 2018. Byggeprosessen vil utvilsomt påvirke driftssituasjonen, og det er lagt planer for hvordan dette skal løses. For å kunne ta høyde for ekstraordinære driftssituasjoner, er det innlagt en liten «buffer» knyttet til uforutsette kostnader på hovedansvarsområde 8.  
Kommunestyret vedtok følgende i forbindelse med budsjettvedtaket:  
*«Det må gjennom utbyggingsperioden påregnes ekstrakostnader ved Pleie- og omsorgstunet som følge av en rekke midlertidige og ekstraordinære tiltak for å gjennomføre den daglige drift i byggeperioden. Noen av disse ekstrakostnadene bør naturlig dekkes av utbyggingsprosjektet. Det påregnes derfor en budsjettjustering innenfor dette området når det kommer en oversikt over de faktiske kostnader.»*

## 6.5 Hovedansvar 4, Næring, miljø, teknisk

### 6.5.1 Beskrivelse av virksomheten

Virksomheten er politisk ledet av hovedutvalget for Næring, Miljø og Teknisk (NMT) som består av 7 medlemmer. Utvalget har ca. 10 møter i året.

I tillegg er det en egen fast plan- og byggekommité som etaten har sekretariatsfunksjonen for.

Vi har forvaltnings ansvar for plan- og bygningsloven, brannloven, forurensningsloven, havneloven, vegloven, matrikkelloven, jordlov, skoglov, konsesjonsloven, lov om motorferdsel i utmark, odelslov, vassdragslov, viltloven og innlandsfiskeloven.

Etaten har ansvaret for kommunens utbyggingsoppgaver innen nybygg og anlegg, som er prioritert i eget investeringsbudsjett, j.fr. kap.4.

Vi har også ansvaret for all saksbehandling for forannevnte lover, forvaltningen av kommunens bygg og kommunaltekniske anlegg. Flatanger brann- og redningsvesen er også en del av etatens virkeområde.

Administrativt er avdelingen styrt/ledet med interne postmøter, vaktmestermøter, renholds møter, avdelingsmøter og medarbeidersamtaler. I tillegg er det regelmessige ledermøter og næringsmøter med andre i kommunen. Totalt er det 13,2 stillingshjemler fordelt på 48 ansatte hvor 32 er tilknyttet brannvesenet fra andre bedrifter og 6 innen egen etat (0,3 – 1,5 % stillinger).

Det er tre ingeniør/teknikker-stillinger, en merkantil / saksbehandlingsstilling i 80 %, veileder landbruk/næring i 90% og 11 renholder- /vaktmester- stillinger.

I tillegg er den interkommunale stillingen innen havbruk (100 %) en del av budsjettområde, med eget fagstyre.

Planområdet er delt i følgende programområder/fagansvar:

|     |  |                |
|-----|--|----------------|
| 4.0 | Planlegging                            | (fagansvar 40) |
| 4.1 | Teknisk administrasjon                 | (fagansvar 41) |
| 4.2 | Avløp, renovasjon, veger og samferdsel | (fagansvar 42) |
| 4.3 | Brann, feiing og oljevern              | (fagansvar 43) |
| 4.4 | Kommunale bygg                         | (fagansvar 44) |
| 4.5 | Næringsutvikling                       | (fagansvar 45) |
| 4.6 | Naturforvaltning                       | (fagansvar 46) |

### 6.5.2 Ressursinnsats pr. fagansvar

Regnskapstall for 2014 - 2016, budsjettall for 2016 og 2017. Alle tall i 1000-kroner.

|  | 2014              | 2015         | 2016          | 2017          | 2018        |
|--|-------------------|--------------|---------------|---------------|-------------|
| <b>Fagansvar 40, Planlegging</b>                   | 29                | 100          | 0             | 0             |             |
| <b>Fagansvar 41, Næring, Miljø, Teknisk Kontor</b> | 1.030             | 768          | 1.042         | 1.374         | 1481        |
| <b>Fagansvar 42, VAR-formål, veger, samferdsel</b> | 1.547             | 964          | 1.428         | 1.360         | 1323        |
| <b>Fagansvar 43, Brannvern/oljevern</b>            | 386 <sup>1)</sup> | 1275         | 1.289         | 1.595         | 1601        |
| <b>Fagansvar 44, Kommunale bygg</b>                | 5.454             | 4.965        | 5.673         | 5.034         | 4688        |
| <b>Fagansvar 45, Næringsutvikling</b>              | 328               | 272          | 368           | 391           | 567         |
| <b>Fagansvar 46, Naturforvaltning</b>              | 278               | 237          | 403           | 300           | 325         |
| <b>Sum hovedansvar 4</b>                           | <b>9.052</b>      | <b>9.451</b> | <b>10.204</b> | <b>10.054</b> | <b>9985</b> |

1) Statlig oppgjør for storbrannen som ble forskuttert som gjør nettoutgiftene urealistisk små.

## 6.5.3 Årsplan pr. fagansvar

### Generelt

Vi har nå et driftsbudsjett med utgifter på kr. 22.685' ( ), inntekter på kr. 13.259 ( ) og investeringsbudsjett på hele 54,6 mill kr. Dette er høyere enn tidligere år og skyldes i hovedsak at vi har fått en ny bolig og 13 leiligheter som vi har fått økte leieinntekter (kr. 750').

Det er forutsatt at vi fortsatt skal utføre arbeid med eiendomsskatt, kommuneplanarbeid, bilhold og adressering innenfor egne ressurser.

Vi har fått nødvendig lønnsvekst og midler til dekning av økte utgifter til forsikring og interkommunale kjøpte tjenester. Andre driftskostnader som er økt, samt pålagt innsparingstiltak (kr. 100') er nok en gang måtte tas etter «ostehøvelprinsippet». Dette medfører betydelig nedskjæringer som gir mindre vedlikehold og større etterslep på både bygninger, vegger og andre anlegg.

Det er også i år budsjettet inntekter for salg av vaktmestertjeneste og ingeniørtjenester fra investeringsprosjektene.

Vi har fått til et effektivt samarbeid på grønt arbeid med kirkene med salg av vaktmestertjenester, som også blir videreført i 2018.

### **Fagansvar 41, Næring, Miljø, Teknisk**

Egeninntjeningen er stor og vi har fått en ønsket effektivisering på oppmålingsarbeid, byggesaksbehandling og at vi tar deler av prosjektering, anbud og byggeledelse på utbyggingsprosjektene.

Oppmålingsutstyret er gått ut på dato og nedskrevet i VAR-regnskapet. Dette vil bli fornyet i 2018 og vil gi en mere rasjonell drift og investeringen (kr. 200') vil bli dekt opp i VAR-regnskapet.

Revisjonen har påpekt at vi må dokumentere interne kostnader for VAR-regnskapet, som må gjøres både for 2017 og 2018.

### **Fagansvar 42, VAR-formål, vegger, samferdsel:**

Aktiviteten for 2017 er kun fremskrevet til 2018 budsjettet med en økning på avgiftene på 2,4%. Dette med unntak av renovasjon hvor endringen i driften i MNA har medført ingen eller noe nedgang i avgiften.

I og med at vi ikke har fått økt driftsbudsjettet i.h.t. prisveksten vil vi få mindre å rutte med og særlig på vegvedlikeholdet. Kostratall for vegvedlikehold tilsier at vi burde hatt en økning på ca. 1 mill kr for å få et normalt driftsbudsjett.

### **Fagansvar 43, Brannvern/oljevern:**

Driftsbudsjettet er på samme nivå som 2017 med kun endret med noe økt lønn og godtgjørelser.

Det er inngått midlertidig avtale om kjøp av overbefalsvakt tjeneste innenfor eget budsjett (kr. 50').

Dette er nødvendig både ut fra naturlig avgang og for å møte fremtidig statlige krav. I løpet av en to årsperiode er vi nødt til å øke budsjettet med ca. kr. 700' med endring av brannordningen. Dette burde vært bevilget fra og med 2018 for å dekke etterslepet på lovpålagt utdanningskrav, som vi har avvik fra og med 1. januar 2017. Dessverre er det ikke rom for dette i 2018, men bør vurderes fra 2019.

Det planlegges for 2018 at to i hovedstyrken gjennomfører opplæring i deltidsreformen og utdanning av to utrykningslederne. Det må utarbeides plan for å lukke dette avviket.

Feiingen utføres nå i egen regi uten innleie og fungerer meget tilfredsstillende. Det er nå krav til feiing i fritidsboliger og vi må finne en tilfredsstillende ordning for dette.

### **Fagansvar 44, Kommunale bygg:**

Vaktmesterkorpset er blitt styrket i 2016 med håndverksarbeidere og fått bedre styring av de tekniske anleggene som har redusert driftskostnadene. Dessuten har vi fått utført flere byggeprosjekter/investeringsprosjekter i egen regi, som vil få en besparelse og økte inntekter fra investeringsbudsjettet

Vi må få avklart hva vi skal bruke bygningsmassen på Vik og Jøssund til.

Det er et sterkt behov for mer midler til vedlikehold og avsetning til kaskoskader. Kommuneplanen har føringer om avsetning av 30 % av leieinntektene til vedlikehold som vi har fått styrket en del med økte leieinntekter. Vi har fått en ny bolig og 13 leiligheter som vi har fått økte drift og vedlikeholdsansvar for uten økt bemanning.

Det skal i løpet av vinteren utarbeides vedlikeholdsplan for deler av bygningsmassen.

#### **Fagansvar 45, Næringsutvikling:**

Aktiviteten i 2017 er fremskrevet til 2018.

Marin seniorkonsulent stillingen er opprettholdt som en interkommunal stilling for Trøndelag.

Fylkeskommunen har signalisert at de vil støtte stillingen på samme måte som tidligere (50 %) med en konkretisering av årlige bestillinger. Medlemskommunene dekker 7% (4 stk).

Det tas sikte på at ordningen holdes på samme nivå i minst to år. Seniorkonsulenten har nå sitt primærkontor på Havbruksparken i Storlavika.

Det er avsatt ca. kr. 150' til kjøp av konsulenttjeneste for felles kystsoneplanlegging og næringsarbeid med avtale med Proneo AS (tidligere er førstelinjetjeneste inndekt med næringsfondsmidler).

#### **Fagansvar 46, Naturforvaltning:**

Aktiviteten i 2017 er fremskrevet til 2018.

Vi har egen landbruk-/nærings stilling med 90%. Næringskonsulenten er også lagt til stillingsinnehaver med 40 % stilling. Ordningen fungerer tilfredsstillende på landbruk, og vi har en kort avstand mellom næringen, administrasjon og de politiske beslutningstakerne.

Engasjementet på næring burde vært større, men ordfører, rådmannen og teknisk sjef utøver også arbeid innen dette feltet.

## **6.5.4 Investeringsoppgaver**

Det vises til kap 4 og det er å bemerke at aktiviteten er meget høy og både interne ingeniør- og vaktmestertjenester må ytes uten at etaten er blitt styrket

#### Overført fra 2017 – Brutto utgifter

|      |                                     |     |        |
|------|-------------------------------------|-----|--------|
| 0414 | Bolig Brøndbo                       | kr. | 250'   |
| 0210 | Vik, stedsutviklingsplan            | kr. | 250'   |
| 0403 | Havner (kr. 350' – 2017)            | kr. | 640'   |
| 0404 | Kloakk Øra                          | kr. | 335'   |
| 0408 | Kommunale veger – asfaltering       | kr. | 1.250' |
| 0421 | Vegadressering (370' – 2017)        | kr. | 290'   |
| 0425 | Utvorda boligfelt (kr. 875' – 2017) | kr. | 250'   |
| 0442 | Storlavika vest (slip m.m.)         | kr. | 1.950' |
| 4305 | Brannstasjon                        | kr. | 9.950' |
| 0431 | Lauvsneshaugen nord                 | kr. | 1.700' |
| 4503 | Kjærlighetsstien                    | kr. | 620'   |
| 0419 | Trygdheim leilighet 3               | kr. | 500'   |
| 0423 | Langtjønna boligfelt                | kr. | 300'   |
| 0449 | Storlavika Topp 2                   | kr. | 250'   |
| 4504 | Mobil                               | kr. | 500'   |

#### PO-tunet

|      |                 |           |        |         |
|------|-----------------|-----------|--------|---------|
| 0301 | Planlegging     | kr.       | 2.000' |         |
| 0300 | PO-tunet fase 1 | Utbygging | kr.    | 4.000'  |
| 0303 | PO-tunet fase 2 | Utbygging | kr.    | 42.000' |

#### Nye prosjekter

|      |  |       |     |        |
|------|--|-------|-----|--------|
| 4508 | Kystfiber (NY) 4500                      | 32500 | kr. | 1.580' |
| 4509 | Bygdafiber (NY)                          |       | kr. | 300'   |
| 0443 | Miljøbygget (universell utforming/heis)  |       | kr. | 750'   |
| 4427 | Vangan – utvidelse/parkering             |       | kr. | 110'   |
| 0401 | Oppmåling (nytt måleutstyr – VAR)        |       | kr. | 250'   |
| 1161 | Kart                                     |       | kr. | 105'   |
| 4302 | Ny arbeidsbil                            |       | kr. | 300'   |
| 4510 | Enøk veglys/utebelysning                 |       | kr. | 150'   |
| 0440 | Storlavika reg.plan/tilretteleggingsplan |       | kr. | 150'   |
|      | Sitter/Lauvsnes –                        |       |     |        |
| 4231 | Vegplanlegging/grunnundersøkelse         | 4502  | kr. | 300'   |
| 5103 | Kirkelig formål                          |       | kr. | 193'   |

## 6.6 Hovedansvar 5, Kirkelige formål:

### 6.6.1 Beskrivelse av virksomheten:

Oppgaver tillagt Midtre Namdal Kirkelige Fellesråd; Drift og forvaltning av all kirkelig virksomhet som er et kommunalt ansvar. Midtre Namdal Kirkelige Fellesråd er et samarbeid mellom Overhalla, Fosnes, Namsos og Flatanger kommuner.

I dette hovedansvarsområde ligger også kommunalt tilskudd til registrerte trossamfunn som er en lovpålagt oppgave.

### 6.6.2 Ressursinnsats pr. fagansvar:

Regnskapstall for 2016, budsjettall for 2017 og 2018. Alle tall i 1000-kroner.

|   | 2016  | 2017  | 2018  |
|---|-------|-------|-------|
| <b>Fagansvar 51, Kirkelige formål</b>     | 1.132 | 1.184 | 1.196 |
| <b>Fagansvar 52, Tilskudd trossamfunn</b> | 22    | 38    | 38    |
| <b>Sum hovedansvar 5</b>                  | 1.154 | 1.222 | 1.234 |

### 6.6.3 Årsplan pr. fagansvar:

#### Fagansvar 51, Kirkelige formål:

Reduksjon på budsjettønske Kirkelig Fellesråd med kr. 15.000. (1% nominell vekst fra 2017).

I tillegg er det i investeringsbudsjettet satt av en tilskuddsramme på kr. 193.000 for oppfinansiering av kommunens andel på udekkete investeringer tatt av kirkelig fellesråd

#### Fagansvar 52, Tilskudd trossamfunn:

Kostnad i henhold til forskrift.

## 6.7 Hovedansvar 8, Skatter, Rammetilskudd m.v..

### 6.7.1 Beskrivelse

Flatanger kommune følger KS' prognosemodell for dette inntektsområdet. Dette er de frie inntektene hvor Staten har regnet ut hva den enkelte kommune skal motta i forhold til en antatt gjennomsnittskommune. Dermed er f.eks noen kommuner mer "tungdrevne" enn andre og mottar mer støtte enn de mer "lettdrevne". Det som legges inn i denne rammen er altså fritt selv om staten har en forventning om at kommunen følger opp intensjonene.

### 6.7.2 Pr. fagansvar

Regnskapstall for 2016, budsjettall for 2017 og 2018. Alle tall i 1000-kroner.

| HOVEDANSVAR 8                             | 2016           | 2017           | 2018           |
|---|----------------|----------------|----------------|
| Fagansvar 80, Skatt på inntekt og formue  | -30.512        | -29.082        | -31.027        |
| Fagansvar 84, Rammetilskudd/skjønn        | -52.734        | -53.996        | -54.058        |
| Fagansvar 85, Andre statlige overføringer | -524           | -479           | -481           |
| Fagansvar 88, Pensjon/premieavvik         | -1.116         | -2.223         | -4.043         |
| Fagansvar 89, Avskrivninger/res. nye bev. | -122           | -100           | 157            |
| <b>Sum hovedansvar 8</b>                  | <b>-85.008</b> | <b>-85.880</b> | <b>-89.452</b> |

**Fagansvar 80:** Skatt formue og inntekt beregner skatt og netto inntektsutjevning for 2018 ut fra prognosemodell og grunnlaget for skatt er ut fra det relative skattenivået fra de tre siste årene. Videre forutsettes at den høye sysselsettingen holder seg og at folketallet dermed også holder stand.

Innbakt i fagansvar 80 er også inntektssiden av kommunal eiendomsskatteordning, for 2018 med totalt kr. 5.200.000. Det forutsettes at skattesatsen økes med 1 promille sett i forhold til 2017 slik at den settes til 5 promille i 2018.

**Fagansvar 84:** I henhold til prognosemodell.

**Fagansvar 89:** Inne i dette fagansvar er det avsatt kr. 257.000 reservert for evt tilleggsbevilgninger. Dette med spesielt henblikk på ekstraordinær driftssituasjon i forbindelse med rehabilitering og utbygging av PO-tunet.

## 6.8 Hovedansvar 9, Renter, avdrag og anvendelse

### 6.8.1 Beskrivelse

Det lave rentenivået forventes å holde seg enda et år. Vi holder strategien med å beholde inntil 75% på flytende rentevilkår. Styringsdokument: Finansreglementet.

### 6.8.2 Pr. fagansvar

Regnskapstall for 2016, budsjettall for 2017 og 2018. Alle tall i 1000-kroner.

| HOVEDANSVAR 9   | 2016         | 2017         | 2018         |
|---|--------------|--------------|--------------|
| Fagansvar 90, renter                                  | 955          | 796          | 1.215        |
| Fagansvar 91, Avdrag                                  | 3.953        | 4.450        | 5.450        |
| Fagansvar 92, Aksjer/utbytte                          | 0            | 0            | 0            |
| Fagansvar 93, Disp. av tidl. Mer-/mindreforbruk       | -51          | -1.179       | 0            |
| Fagansvar 95, Fond-Avsetning/bruk                     | -7           | 7            | 7            |
| Fagansvar 98, Overført fra driftsregnskap             | 0            | 0            | 0            |
| Fagansvar 99, Regnskapsmessig resultat                | 3.294        | 0            | 0            |
| <b>Sum hovedansvar 9 Renter, avdrag og anvendelse</b> | <b>8.144</b> | <b>4.074</b> | <b>6.672</b> |

## 6.9 Totalt regnskapsresultat

Regnskapstall for 2016, budsjettall for 2017 og 2018. Alle tall i 1000-kroner.

|                          | 2016  | 2017 | 2018 |
|--------------------------|-------|------|------|
| <b>Regnskapsresultat</b> | 3.294 | 0*   | 0**  |

(Mindreforbruk i 2016)

\* = ikke avlagt regnskap for året

\*\*= kun budsjett som skal gå ut i 0 – null (balanse)